

ДОБРИ ЖОТЕВ ЛЕГЕНДАТА ЗА ЛЮБАТА

chitanka.info

Учителят ни предложи да отидем на екскурзия из планините по нашия край.

Разскачахме се, някои захвърляха шапките си от радост.

След два дни малката ни група напусна селото. Беше краят на май. От двете страни на пътя се люлееха зелени нивя. Обаждаха се пьдпъдъци.

— Слушайте птиците — обръщаше ни внимание учителят. — Всяка има своя песен и свой характер. Чуйте врабците. Все едно и също си чуруликат, без да ги интересува хубаво ли излиза, или не. Но чуруликат от сърце. Чуйте сега пьдпъдъка. Той предпочита да тактува — пьдпъдък, пьдпъдък, джау, джау. Да, стреми се да внуши на другите птици, че музиката е нещо, в което ритъмът е от основно значение. А чувате ли ей оная птица? Песента ѝ е скучна и бездарна. Но това не ѝ пречи да бъде нахална — ето, нейното досадно църкане се налага над песните на всички птици.

Още много неща ни разказа нашият учител и ние не усетихме кога сме навлезли сред планините.

Нагазихме сред гъста букова гора. Лъхна тишина и хлад. Краката ни затъваха в килим от нападала ланска шума. Бълбукаха вадички студена букова вода. Пием, а зъбите ни замръзват.

— Довечера ще чуете улулицата — каза учителят.

Запитахме го какво е това улулица.

— Нощна птица — обясни той. — Вика като човек.

Навлязохме в гора, толкова гъста, че наоколо заприлича на нощ. Когато се измъкнахме от нея, слънцето беше на залез. Пред нас се откриха планински пасища и една овчарска кошара. Обградиха ни зли кучета, но скоро дотича старец — овчар, и ги прогони:

— Добре дошъл, даскале — ръкува се той с учителя и ни покани в колибата.

Докато се настаним, докато поразпитахме овчаря за чудесиите на гората, и мръкна. Той запали газениче и под слабата му светлина ни поднесе вечеря — хляб, сирене и чесън. Така бяхме изгладнели от пътя, че изядохме всичко и поискахме още. Старецът с набраздено добродушно лице и кожена капа на главата все ни канеше:

— Хапнете си, хапнете си, деца!

Ядяхме и току разпитвахме:

— Дядо, кога ще чуем улулицата?

— Улулицата ли? — Той не може да довърши думите си — отвън някой извика. Извърнахме очи към прозореца.

— Ето това е улулица, деца.

Ослушахме се, а нашият учител ни погледна под вежди и тънко се усмихна.

Предъвах последния залък, пих вода от една кратунка и попитах:

— Дядо, тук има ли вълци?

— Как да няма, има ги! Ти остави вълците, ама една мечка, мине, не мине вечер, споходи ме.

— Мечка! — стреснахме се и не посмяхме да разпитваме повече.

Дойде време да спим. Старецът донесе сено, разхвърля го по пръстения под, метна върху него две-три черги, даде ни още две-три за завивки и каза:

— Хайде сега на спане!

Налягахме, но мечката, за която спомена старецът, не ни даваше да мигнем. Ами ако дойде тая вечер? Но дядото говори за нея съвсем спокойно. Тогава не е толкова страшно. А той може и да се е шегувал? Ами, истина е това за мечката. „Улулулу“ — обади се пак улулицата. Тоя път тя извика по-особено. Може да е забелязала мечката.

Много време лежахме така, но умората надделя, та започнахме да заспиваме.

Събудиха ни кучетата. Те лаеха и квичаха едновременно. Такова лаене не бях чувал и веднага си помислих: „Мечката е дошла, мечката!“ Наскачаха всички. Събуди се и старецът, прокашля дрезгаво и продума най-спокойно:

— Брей, рекох, че тая вечер няма да дойде, а тя, виждаш ли я! Е, нищо, не знае, че имам гости!

Натрупахме се на прозореца, но вън бе тъмно и трудно се виждаше. Кучетата, застанали едно до друго като стена, лаеха, без да нападат. Учителят ни смъбра, но кой ти слуша.

През това време старецът наметна шаячната си дреха и извади иззад кревата една пушка с прерязана цев. После, без да ни погледне, отвори вратата и излезе навън. Кучетата, усетили присъствието на стопанина си, добиха сили и залаяха до скъсване. Чухме гласа на стареца: „У, бреее“! Силен рев напълни ушите ни и заглуши и неговия

глас, и кучешкия лай. Разбрахме — мечката! Вън светна и протътна гърмеж. Страхният рев се повтори, но някъде от по-далече.

Старецът влезе, остави още димящата пушка и каза:

— Отиде си мечката, деца, взе си храната и си отиде, хайде, лягайте!

— Каква храна, дядо?

— Ами тая, дете ѝ оставям през вечер, през две!

— Защо ѝ оставяш храна?

Старецът се почеса по главата:

— Ами ако не ѝ оставям храна, ще започне да напада стадото. А хапне ли веднъж месо, иди се оправяй — става стръвница. Едно време на село дойде мечкар да разиграва питомната си мечка. Някакъв непрокопсаник наумил да си направи шега и скришом от мечкаря дал на мечката парченце месо. Още същия ден тя скочила върху своя стопанин. Страшно нещо е мечка-стръвница.

— Дядо — рекох аз, — ти имаш пушка, защо не я застреляш?

Старият овчар ме погледна изненадано:

— Защо да я застрелям? Майка е тя, майка — има малки, зная бърлогата ѝ. Виждам съм мечетата ѝ. Те са деца като вас. Само тичат нагоре-надолу. Майка им ги събира, събира, па току удари някое с тежката си лапа. То изреве жално-милно, претърколи се и пак каквото си знае. Как да я застрелям? Кой ще гледа невръстните ѝ рожби? С пушката само гръмвам да се поизплаши и да си иде. Де да знаеш — звяр, може да направи някоя пакост.

Млъкнахме смутени. Не можахме да разберем с ум стареца, но сърцата ни го разбраха.

На сутринта закусихме, сбогувахме се с добрия овчар и пак на път.

Когато се надвесихме над първата стръмнина, в далечината на изток се откри островърха гола планина, прилична на купа сено. Учителят ни спря, посочи планината и каза:

— Ученици, това е Любата. Виждате ли колко е стръмна? Ще ви разкажа нещо за нея, но когато се качим на върха ѝ.

Пътувахме няколко часа. Зад гърба ни на запад останаха гористите планини, където пасеше своето стадо добрият овчар. Около пладне пристигнахме в подножието на Любата. Тя беше толкова стръмна, че когато започнахме изкачването, ни се струваше, че се

катерим по стена. Обля ни пот. Почивахме много пъти. Запъхтени, не можехме да говорим. С подкосени крака стъпихме на нейния връх и налягахме кой където свари. Когато поотпочинахме, учителят седна сред нас и тихо започна да разказва:

— Някога, много отдавна, в някое от селцата, разположени в полите на тая планина, живяла чудно хубава мома. Очите ѝ били две теменуги, косата ѝ — узряла ръж, устата ѝ — червена ягода. Всички ергени имали севда по нея, а най-много един беден момък крайневец. Задиряли я ергените по тлаки и седенки. Вардели да напият от водата ѝ, когато се връщала с пълни менци от чешмата, но тя никому дума не давала. Само бедният крайневец не я задирял. Много я обичал той, та чак не смее да се мерне пред очите ѝ.

На един голям празник направили хоро. Там била и хубавицата. Надпреваряли се ергените да се хванат до нея. На края се скарали. Тогава момата рекла:

— Ще пристана на тоя от вас, който ме изнесе на върха на планината, без да си почине.

Измерил с очи стръмнината весел здравеняк и грабнал девойката, носел я някъде до над полите и там капнал. Поел я друг. Стигнал до средата, преуморил се и я оставил. Всички се опитали, но никой не можал да стигне до върха. Последен останал бедният момък, крайневецът. Взел я той на ръце, а ергените му се присмели: „Ние не можахме, та ти ли, слабушко.“

Не бил силен момъкът като другите, но обичта му била голяма. Стъпка по стъпка стигнал полите на планината. Надминал ги. Преполовил най-стръмното. Хората гледали смаяни и не смеели да си поемат дъх. С последни усилия крайневецът стигнал под върха. Пред очите му причерняло, но той направил още няколко крачки, стъпил на остро планинско теме, оставил девойката и от преумора припаднал. Засуетила се около него момата. Как да му помогне? А той простенал:

— Дай ми малко водица и ще оживея!

Огледала се тя, но къде вода навръх планината. С попукани устни момъкът издъхнал. Девойката се надвесила над него и от мъка проронила три сълзи. На мястото, където капнали сълзите, забълбукали три извора.

От тоя ден нарекли планината Любата.

Учителят завърши легендата, а ние, прехласнати, искахме да слушаме още. Някой боязливо се обади:

— А къде ли са трите извора? Да ги потърсим!

— Нямаме време, ученици — каза учителят, — слънцето клони към залеза, трябва да се връщаме!

Наставахме смълчани.

— Колко красива легенда — въздъгнах аз, — какъв ли е бил тоя човек, който я е измислил?

Учителят се усмихна.

— Спомнете си за стария овчар и мечката. Какво каза той снощи? „Защо да я застрелям? Майка е тя, майка — има малки!“ Красива душа има старецът, нали? Ето, някога една такава красива човешка душа е измислила чудесната легенда за Любата. Хиляди хора, които са обичали красотата, са съхранявали и предавали легендата от баща на син, от век на век!

Погълнати от мисли, заслизахме по нанадолницето.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.